

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітня програма	Право
Заняття:	II семестр 2022-2023 н.р.
Лекції	2 години на тиждень згідно розкладу
Практичні	1 година на тиждень згідно розкладу
Кількість кредитів	3
Мова викладання	Українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:
<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=5779>

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові	Піддубна Ганна Володимирівна
Посада	Старший викладач кафедри цивільного, господарського та екологічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
E-mail	piddubna.H.V@nmu.one
Профайл	https://cgr.nmu.org.ua/ua/vykl.php
Консультації	2 години на тиждень (згідно графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри)
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра цивільного, господарського та екологічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 312
Онлайн-консультації	електронна пошта (щоденно, окрім вихідних і святкових днів) piddubna.H.V@nmu.one

1. Анотація до курсу

Пріоритетом для будь-якої держави є дотримання прав і свобод людини. Права людини, гарантовані Конституцією України, повинні бути реалізовані, а їх захист є важливою гарантією реалізації конституційного принципу відповідальності держави за свою діяльність перед людиною. Однією із найважливіших гарантій забезпечення захисту прав та свобод особи є закріплення права на судовий захист. Судовий захист прав і свобод людини – це один із видів державного захисту прав і свобод людини, громадянина. І саме держава бере на себе таку відповідальність та обов'язок.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування у студентів уявлення щодо сучасного стану захисту прав людини в судочинстві та перспектив його розвитку.

Завдання курсу:

- + вивчити основні засади судочинства та процесуальних аспектів, їх основні принципи, головні поняття і категорії;
- + сформувати у студентів чітке уявлення про особливості національного механізму забезпечення та захисту прав людини;
- + дослідити перспективи розвитку правосуддя;
- + навчити використовувати та застосовувати отримані знання для вирішення практичних завдань щодо діяльності суду;
- + сформувати у здобувачів вищої освіти високі моральні якості на підставі уявлення про права людини як загальносвітову цінність;
- + навчити здобувачів вищої освіти складати процесуальні документи з додержанням вимог законодавства.

3. Результати навчання

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
Розуміти функціонування судової системи, здійснення правосуддя та роль інших органів державної влади в процесі захисту прав людини і громадянина
Визначати особливості судочинства в певних категоріях справ
Демонструвати єдине сприйняття принципів організації судової влади та основних засад її функціонування
Сприяти формуванню належних механізмів реального та ефективного захисту прав людини у кожному судовому процесі
Вміти аналізувати та розв'язувати практичні справи в сфері прав людини та правозахисної діяльності
Використовувати універсальні та регіональні механізми захисту прав людини
Вміти використовувати та застосовувати стратегію і тактику захисту прав людини у судовому процесі
Демонструвати інтегральне розуміння та вдосконалювати знання, розуміння та творчі здібності до формування принципово нових ідей та концепцій тактики і стратегії представництва у судовому процесі.

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
ТЕМА 1. СУДОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ
1. Право на судовий захист
2. Гарантії забезпечення права на справедливий та повноважний суд
3. Судова система України
4. Система судів загальної юрисдикції
5. Принципи спеціалізації судів загальної юрисдикції
Засади судочинства в Україні
ТЕМА 2. ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ В СУДІ
1. Поняття та значення процесуального представництва
2. Види представництв
3. Представництво фізичної та юридичної особи
4. Представник та його функції
5. Ознаки процесуального представництва
6. Особи, які не можуть бути представниками
7. Повноваження представника
8. Припинення представництва
ТЕМА 3. СУДОВЕ ЗАСІДАННЯ
1. Судове засідання як процесуальна форма розгляду та вирішення справ
2. Порядок фіксування судового засідання
3. Особливості доступу журналістів до судових засідань
4. Порядок перебування у залі судового засідання
5. Права та обов'язки учасників судового процесу
6. Закрите судове засідання
7. Електронний суд
8. Докази і доказування
9. Складові частини стадій судового розгляду
10. Прояви неповаги до суду
11. Відповідальність за порушення правил поведінки, встановлених в суді
ТЕМА 4. ПРАВА І ІНТЕРЕСИ ЛЮДИНИ ТА МЕХАНІЗМ ЇХ ЗАХИСТУ
1. Механізми врегулювання спору: досудовий та судовий
2. Види досудового та позасудового врегулювання спору
3. Поняття та види судових витрат
4. Типові помилки при поданні позову
5. Зловживання процесуальними правами
6. Позовна давність
7. Поняття судового збору (державного мита)
ТЕМА 5. ПРЕДСТАВНИЦТВО В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
1. Форми судового провадження: позовне, наказне, окреме
2. Види судового представництва: поняття, ознаки, підстави виникнення
3. Правове становище осіб, які беруть участь у справі
4. Процесуальне правонаступництво
5. Право на звернення до суду в інтересах інших осіб
6. Повноваження процесуального представника
7. Загальна характеристика осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу
8. Обов'язки та відповідальність помічника судді
9. Правове становище секретаря судового засідання
10. Правове становище та призначення судового розпорядника

11. Свідок у цивільному процесі
12. Правове становище експерта, його права та обов'язки
13. Участь спеціаліста у цивільному процесі
14. Правове становище перекладача
ТЕМА 6. ПРЕДСТАВНИЦТВО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
1. Правове становище осіб, які здійснюють правосуддя
2. Процесуальна характеристика учасників, які виконують функцію обвинувачення
3. Процесуальна характеристика учасників, які виконують функцію захисту
4. Процесуальна характеристика учасників, які виконують допоміжні функції
5. Право на забезпечення безпеки
6. Право на захист в кримінальному процесі
ТЕМА 7. СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА СУДОВОГО ПРОЦЕСУ
1. Поняття судової стратегії
2. Види судових стратегій
3. Стратегії, які запобігають програшу справи
4. Поняття судової тактики
5. Вимоги до тактичних прийомів та їх застосування
6. Тактичні прийоми та їх класифікація
6.1. Тактичні прийоми роботи з судом
6.2. Тактика прийому роботи з протилежною стороною
6.3. Тактичні прийоми нападу
6.4. Тактика захисту від заявленого позову
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
Відповіді на контрольні питання щодо права на судовий захист та складових судової системи України. Характеристика та зміст основних засад судочинства в Україні.
Аналіз судових справ з метою набуття практичних навичок щодо здатності визначати основні критерії, за якими класифікуються справи, зокрема вид судочинства, територіальна підсудність, назва суду та інш.
Відповіді на контрольні питання щодо представництва у цивільному та кримінальному процесі. Набуття практичних навичок визначення основних термінів та понять шляхом підготовки творчого завдання у вигляді кросворду правової термінології.
Аналіз змістовного наповнення художнього фільму за професійним спрямуванням на предмет визначення особливостей та характеристики роботи юриста або адвоката, зокрема особисті якості, манера спілкування, стиль захисту, застосування різноманітних технік та тактик ведення судового процесу. Підготовка есе за результатами аналізу.
Особливості тактики представництва по різних категоріях справ. Психологічні аспекти формування стратегії і тактики представника в судовому процесі. Набуття практичних навичок застосування стратегічних та тактичних прийомів судового процесу шляхом моделювання судового засідання. Аналіз взаємозв'язку між сучасним станом та новітніми тенденціями розвитку тактики і стратегії представництва у судовому процесі.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та практичних занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований аккаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365 та бути зареєстрованим у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку».

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного контролю складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні питання	усне опитування, бліц-опитування, дискусії методи: евристичних питань, пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, діалогового спілкування	виконання підсумкового контрольного завдання	визначення загальної кількості балів за результатами виконання практичних завдань; підсумкове оцінювання
практичні	контрольні завдання	виконання практичних завдань методи: «навчаючи, вчуся», study case, формування кросворда, підготовка есе, робота в малих групах		

6.3. Критерії оцінювання за відповідний вид навчальної діяльності студента

Для засвоєння навчального матеріалу навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» необхідні такі види занять, як лекції, практичні заняття та самостійна робота. На лекціях здобувачі вищої освіти ознайомлюються переважно з теоретичною частиною матеріалу, що закріплюється та поглиблюється на практичних і самостійних заняттях. Вивчення дисципліни включає в собі й дистанційну організацію навчання, зокрема, за допомогою дистанційної платформи MOODLE.

Для оцінювання теоретичного матеріалу навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань здобувачів вищої освіти: доповіді, експрес-

опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, підготовка есе, розв'язання казусів та задач, індивідуальні завдання та інші. Аудиторна робота здобувача на заняттях оцінюється безпосередньо викладачем при проведенні заняття. Участь в аудиторних заняттях передбачає активне включення здобувача в дискусії із викладачем та іншими здобувачами групи, ставлення питань, поширення власних думок, вражень та досвіду. Також оцінюється системність та активна участь у груповій діяльності.

Поточний контроль з дисципліни проводиться протягом семестру з метою діагностування рівня знань, умінь та навичок. Визначення рівня сформованості дисциплінарних компетентностей (результатів навчання) здійснюється на практичних заняттях. За змістом він включає два аспекти: якість засвоєння матеріалу, який охоплюється темами навчальної дисципліни, та сумлінність здобувачів у їх практичній та самостійній роботі. Практичні заняття можуть контролюватися через перевірку, оцінку й аналіз виконання домашніх завдань, наданих викладачем. Навчальним курсом передбачена варіативність у практичних заняттях. Це виражається як у формі занять (семінарів, дискусії, дебатів), так і у тематиці. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності здобувачів вищої освіти на практичних заняттях оцінюється викладачем самостійно.

Практичні завдання з навчальної дисципліни представлені у вигляді окремих завдань, які мають достатній ступінь складності, носять творчий діяльнісний характер і дають змогу виявити вміння здобувачів самостійно і творчо мислити, здійснювати інформаційний пошук, а також застосувати набуті знання з дисципліни «*Захист публічних інтересів особи в судовому порядку*» на практиці. Практичні завдання у вигляді окремого завдання оформлюються окремим документом та надсилаються викладачу на перевірку. Оцінювання таких завдань здійснюється викладачем. Певні завдання можуть виконуватися з використанням відповідних електронних ресурсів та додаткових матеріалів.

До критеріїв оцінювання якості підготовки практичних завдань відноситься:

1. рівень знань (глибина і міцність, користування понятійним апаратом, послідовність і точність відповіді);
2. навички самостійної роботи (опрацювання додаткової літератури, робота з із законодавством).

Практичне завдання оцінюється максимально у 20 балів кожне, причому: 16 – 20 балів – повне системне викладення отриманих знань. Припускаються одиничні несуттєві помилки, які самостійно виправляються здобувачем вищої освіти. Вміння здійснювати аналіз і синтез, виявляти причинні зв'язки, формулювати висновки і узагальнення, вільно оперувати відомими фактами і відомостями. Виявлення пізнавальної активності, пізнавально-творчого інтересу до практичного завдання;

12 – 16 балів – повне системне викладення отриманих знань. Припускаються одиничні несуттєві помилки, які самостійно виправляються здобувачем вищої освіти. Виділення істотних ознак навчальної дисципліни, що

вивчається, за допомогою аналізу і синтезу, виявлення причинних зв'язків, формулювання висновків і узагальнень, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки. Підтвердження вивченого відомими фактами і відомостями;

8 – 12 балів – неповне викладення одержаних знань, що не перешкоджає засвоєнню наступного програмного матеріалу. Припускаються окремі суттєві помилки, які виправляються за допомогою викладача. Труднощі при виділенні суттєвих ознак навчальної дисципліни, що вивчається, а також при виявленні причинних зв'язків і формулюванні висновків;

0 – 8 балів – неповне, нелогічне, безсистемне викладення навчального матеріалу, суттєві помилки, які не виправляються навіть за допомогою викладача. Повне незнання або нерозуміння навчального матеріалу (здобувач вищої освіти не може відповісти на жодне поставлене запитання). Недостатня самостійність – здобувач вищої освіти потребує додаткових запитань від викладача при відповіді на поставлене питання. Пасивність та відсутність пізнавального інтересу до навчального предмету, що вивчається. Відсутність уваги на заняттях та інтересу до практичного завдання.

Самостійна робота може здійснюватися у таких формах як підготовка до практичних занять, самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань, самостійне ознайомлення з нормативно-правовою базою, розв'язання завдань, робота з інформаційними ресурсами, підготовка до розгляду модельних справ з питань прав людини, підготовка до заліку згідно визначеного переліку питань.

Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» здійснюється шляхом виставлення балів за кожний вид навчальної діяльності за 100-бальною шкалою. У таблиці наведено розподіл максимальної кількості балів за певний вид навчальної роботи здобувача за темами навчальної дисципліни.

Таблиця – Розподіл балів за видами навчальної роботи здобувача

Теми	Практичні завдання	Підсумкове оцінювання	Аудиторна робота на заняттях	Всього
1.	-	30	10	100
2.	20			
3.				
4.				
5.				
6.	20			
7.	20			
Разом	60	30	10	100

Загальна оцінка з навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» визначається за накопичувальною системою, тобто сума всіх балів, отриманих за виконання певного виду робіт здобувача. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає **100 балів**.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання рівня сформованості дисциплінарних компетентностей. Метою підсумкового контролю є

комплексне оцінювання рівня сформованості результатів навчання з дисципліни за чверть, семестр або навчальний рік.

Для навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» передбачений підсумковий контроль у формі **диференційованого заліку**.

За умови отримання студентом **не менше 60 балів** за результатами поточного контролю, викладач, враховуючи активну та системну роботу здобувача на заняттях та/або на платформі MOODLE, може на підставі результатів поточного контролю визначити та визнати загальну оцінку за залік без участі здобувача.

За умови отримання **менше 60 балів** за результатами поточних контролів студент повинен пройти підсумковий контроль.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач має право скласти залік.

Залік відбувається у письмовій формі та/або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE.

<p>Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)</p>	<p>Залік відбувається у письмовій формі та/або з використанням можливостей дистанційної платформи MOODLE.</p> <p>Залік передбачає підсумкове оцінювання рівня знань здобувача шляхом виконання контрольного підсумкового завдання за визначеним переліком питань. Максимальна кількість балів за підсумкове оцінювання складає <u>30 балів</u>.</p> <p>Загальна кількість балів заліку розраховується шляхом врахування балів, які здобувач отримав за виконання практичних завдань з курсу дисципліни 0-60 балів, виконання підсумкового контрольного завдання 0-30 балів та оцінювання викладачем аудиторної роботи здобувача 0-10 балів.</p> <p>Максимальна кількість балів за залік складає <u>100 балів</u>.</p>
---	--

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням "Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту та бути зареєстрованими у СУДН «Moodle» на дистанційний курс з навчальної дисципліни «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку».

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Захист публічних інтересів особи в судовому порядку» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти (денна форма навчання), які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 3 бали до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

8. Ресурси і література:

8.1. Основна рекомендована література

1. Особливості тактики представництва в цивільному процесі [Електронне видання] : навчально-методичний посібник (для студентів денної форми навчання) / О.О. Храпенко. – Одеса : Фенікс, 2020. – 418 с. <http://dspace.onua.edu.ua/> ISBN 978-966-928-559-1.

2. Доктрина та практика захисту прав людини. Навчальний посібник / Підготовлено в рамках реалізації і за підтримки Програми Європейського Союзу ERASMUS+ 573861-EPP-1-2016-1-EE-EPPKA2-SBHE-JP «European Human Rights Law for Universities of Ukraine and Moldova» – HRLAW / Ю. С. Разметаєва. – Київ. 2018. – 364 с.

3. Цивільне право та процес : навч. посіб. / Л. В. Орел, О. М. Калашник. – Харків : Право, 2021. – 424 с. ISBN 978-966-998-221-6.

4. Посібник з написання судових рішень у цивільному і кримінальному судочинстві. К.: Ваіте, 2016. – 206 с.

5. Цивільне право України: посібник для підготовки до іспитів / відп. ред. С. В. Губарєв, О. О. Лов'як – Дніпро: Середняк Т.К., 2017. – 206 с.

6. Губарєв С. В., Заїка Ю. О., Лов'як О. О., Тімуш І. С. Цивільне право України: схеми та роз'яснення: Навч. посібник – К.: ФОП Кандиба Т. П. - 2018. – 302 с.

8.2. Додаткова рекомендована література

7. Мальман М. Розум і права: нейрологія, філософія та засади правової справедливості / М. Мальман ; пер. Ю. Разметаєва // Філософія права і загальна теорія права. – 2015. – № 1-2. – С. 40-71.

8. Рабінович П. М. Міжнародні стандарти прав людини: властивості, загальне поняття, класифікація / П. М. Рабінович // Вісник Національної академії правових наук України. – 2016. – № 1. – С. 19–29.

9. Христова Г. О. Зобов'язання держави в сфері прав людини в умовах окупації / Г. О. Христова // Вісник Національної академії правових наук України. – 2018. – Т. 25. – №1. – С. 204–218.

10. Губарєв С. В., Черняк Р. П. Оцінка доказів в цивільному процесі // Пріоритети розвитку юридичних наук у ХХІ столітті: матеріали круглого столу. – Дніпропетровськ: Середняк Т. К., 2016 - с. 109-114

11. Губарєв С. В., Кагадій М. І. та інші Основи публічного права України: навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. к.ю.н., проф. А. Ю. Олійника, к.ю.н. доц. М.І. Кагадія - К.: КНУТД; Дніпро: Ліра ЛТД, 2017. - 448 с.

12. Губарєв С. В. Аспекти участі адвоката в цивільному процесі України // Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (26 січня 2018 р., м. Київ). – К., 2018 - с. 52-58.

13. Губарєв С. В. Погляд на сучасний стан судової системи країн Європейського Союзу та України // Правові реформи: міжнародний і український досвід: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (16 лютого 2018 р., м. Київ) – К., 2018 - С. 23-27.

14. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22.01.1993. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_009.

15. Конституція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

16. Цивільний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс от 16.01.2003 № 435-IV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

17. Цивільний процесуальний кодекс України Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон от 18.03.2004 № 1618-IV Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

18. Про міжнародне приватне право Верховна Рада України; Закон от 23.06.2005 № 2709-IV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

19. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Верховна Рада України; Закон от 05.07.2012 № 5076-VI Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

20. Правила адвокатської етики. затверджені звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 року «09» червня 2017 року, зі змінами затвердженими З'їздом адвокатів України 2019 року «15» лютого 2019 року // Сайт НААУ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pravila/2019-03-15-pravila2019_5cb72d3191e0e.pdf

21. Указ Президента України від 20 травня 2015 р. №276/2015 «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

22. Про затвердження Порядку ведення Координаційним центром з надання правової допомоги Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу від 30.04.2015 № 633/5 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0517-15>

23. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу // Постанова Кабінету Міністрів України від 17.09.2014 № 465 . [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unba.org.ua>.

24. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 51. Ст. 577.

25. Про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21>.

26. Закон України „Про судоустрій і статус суддів” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2016, №31 ст.545).

27. Закон України «Про забезпечення прав на справедливий суд» (Відомості Верховної Ради України(ВВР), 2015, №18 ст.132).

28. Закон України «Про Конституційний Суд України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2019, №35 ст.376).

8.3. Інформаційні ресурси

29. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>.

30. ЛГІА:ЗАКОН – інформаційно-аналітична екосистема для бізнесу. URL: <https://ligazakon.net/>.

31. Офіційний портал Верховної Ради України <http://portal.rada.gov.ua/>.